

B-108

Green Deal Duurzaamheid Doorgrond

Betrokken partijen

- Stichting Veldleeuwerik, waarin participeren:
 - ruim 160 akkerbouwers
 - een aantal toonaangevende bedrijven, zoals Suiker Unie, Heineken, Unilever en McCain
 - adviesorganisaties: Agrifirm Plant, DLV Plant, CZAV
- Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie

Beschrijving initiatief

De 3 kernactiviteiten van de stichting zijn:

- verduurzaming van het akkerbouwbedrijf
- faciliteren bij het inrichten van duurzame productieketens
- herstel van de sociale context in de relatie van voedselproducent en consument

Veldleeuwerik richt zich op kennis zoeken en delen, door het gebruik van best practices, waarbij ondernemers elkaar onderling bevragen op keuzes en uitdagen op het gebied van duurzaamheid. Waar nodig ondersteunt Veldleeuwerik ondernemers bij het duurzamer maken van de bedrijfsvoering door geaccrediteerde adviseurs, procesbegeleiders en externe deskundigen. Veldleeuwerik werkt daarbij niet met vaste normen die voor iedereen gelden, maar met individuele plannen en acties, gebaseerd op het eigen ondernemerschap en dat van de andere deelnemers. Deze keuzeruimte is noodzakelijk omdat prioriteiten van bedrijf tot bedrijf verschillen en iedere deelnemer zo wordt geprikkeld om zijn eigen invulling te geven aan duurzame akkerbouw.

Samen met een geaccrediteerde adviseur worden een meerjarenvisie en een duurzaamheidsplan opgesteld. Hierin wordt de visie van de ondernemer op de toekomst van het bedrijf aangegeven. Vervolgens benoemt de ondernemer zijn actiepunten voor het komende teeltseizoen. Om te bepalen waar actie nodig is en prioriteiten te kunnen stellen is een aantal praktische instrumenten ontwikkeld.

De kern van de Veldleeuwerik-systematiek zijn de regiogroepen waarin 10 tot 12 akkerbouwers hun visie en ervaringen met elkaar delen. Iedere regiogroep organiseert zelf minimaal 8 bijeenkomsten per jaar. Een regiogroepbijeenkomst bestaat uit 2 onderdelen: de bespreking van het duurzaamheidsplan van een van de groepsleden en de behandeling van een actueel onderwerp dat de regiogroep zelf kiest.

10 internationaal geaccepteerde indicatoren en de samenhang daartussen vormen de basis van het verduurzamingsproces. Verduurzaming is een continu proces van verbeteren. De 10 indicatoren voor een duurzame akkerbouw zijn:

- productwaarde
- bodemvruchtbaarheid
- bodemverlies
- voedingsstoffen
- gewasbescherming
- water
- energie
- biodiversiteit
- menselijk kapitaal
- lokale economie

De aan Veldleeuwerik deelnemende akkerbouwer of teler neemt de beslissingen voor zijn bedrijf en stelt zijn eigen prioriteiten vast om tot een duurzame bedrijfsvoering te komen. Door de vragen van de akkerbouwers te adresseren aan het kennisloket, komt de kennis eerder beschikbaar en die is daardoor sneller te implementeren op het akkerbouwbedrijf.

Veldleeuwerik biedt een groot netwerk van akkerbouwers. Hierdoor stroomt de kennis en ervaring sneller door naar de praktijk. Dit is een extra impuls voor het versnellen van het proces van verduurzaming.

De aan Veldleeuwerik deelnemende afnemers, verwerkers, toeleveranciers en adviesorganisaties ondersteunen de teler in zijn zoektocht naar duurzaamheid door de inbreng van kennis en financiële middelen. Daarnaast krijgen telers ondersteuning van een geaccrediteerde adviseur bij het maken van hun duurzaamheidsplan. Speciaal voor deze adviseurs ontwikkelde de CAH Dronten samen met Veldleeuwerik een accreditatietraject om adviseurs het predicaat 'adviseur duurzame akkerbouw' te kunnen uitreiken. De CAH is daarin een onafhankelijk kennisinstelling die de accreditatie voor haar rekening neemt.

Veldleeuwerik wil de sociale context tussen de producent en consument herstellen. Veldleeuwerik wil hier op een zeer innovatieve en educatieve manier aan werken in de vorm van de allereerste 3D-soapserie voor iPads en smartphones ter wereld. Hierbij zal gebruikt worden gemaakt van augmented reality. Zo realistische mogelijke virtuele beelden worden toegevoegd aan reële beelden, waardoor op interactieve wijze een verhaal verteld kan worden aan de consument.

Deze Green Deal heeft tot doel enkele belangrijke basisvoorwaarden – zoals certificering en nagaan of inpassing in het nieuwe gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) van de Europese Unie tot de mogelijkheden behoort – voor opschaling van de systematiek van Veldleeuwerik te bewerkstelligen. Met de Green Deal is het mogelijk om in een versneld tempo meer akkerbouwers en afnemers te laten aansluiten bij Veldleeuwerik om gezamenlijk te werken aan de verduurzaming van de akkerbouwbedrijven. Duurzaam is hier natuurlijk duurzaam op ecologisch, sociaal en economisch gebied. Er komt een nauwere band met de afnemers, waardoor een duurzaam product ook in de (internationale) markt tot meerwaarde gebracht kan worden.

Resultaten

Veldleeuwerik heeft de volgende opschaling voor ogen:

- Vanaf 2013 is Veldleeuwerik vanuit het noorden uitgerold naar de rest van Nederland.
- In 2013 is Veldleeuwerik opgeschaald naar 500 telers.
- In 2014 is Veldleeuwerik opgeschaald naar 1.000 telers.
- In 2013 zijn 100 aangesloten bedrijven actief in Veldleeuwerik.
- In 2014 is de meerderheid van de toonaangevende bedrijven aangesloten en actief in Veldleeuwerik.
- In 2014 zijn 60 adviseurs geaccrediteerd om telers te helpen bij verduurzaming.
- In 2015 is de Veldleeuwerik-systematiek toonaangevend voor duurzame landbouw in Nederland en werkt de meerderheid van de akkerbouwers met de Veldleeuwerik-systematiek.

Verduurzaming van een bedrijf is een continu proces en daarmee nooit 'af'. Na het meetbaar maken van de acties (inzichtelijk maken van de prestaties) worden ondernemers steeds weer geprikkeld om een stap verder te gaan. De Veldleeuwerik-bedrijven boeken hierbij als groep vooruitgang op alle genoemde 10 indicatoren. De bijdrage van de individuele ondernemer aan de progressie van de groep verschilt per indicator.

De acties die de Veldleeuwerik-telers uitvoeren, dragen bij aan:

- het op peil houden en indien mogelijk verhogen van de organische stof in de bodem
- bewuster omgaan met oppervlakte en grondwater voor beregening van de gewassen, waardoor minimaal 10% besparing wordt bereikt
- verhoging van de biodiversiteit en een bewustere omgang én afgewogen inzet van gewasbeschermingsmiddelen, waardoor nadelige milieueffecten van gewasbeschermingsmiddelen met minimaal 25% worden gereduceerd
- lagere input van kunstmeststoffen van 20%

Inzet en acties partijen

Veldleeuwerik is verantwoordelijk voor de organisatie en zij faciliteert de bedrijven en akkerbouwers. De regiogroepen worden door Veldleeuwerik begeleid, kennis wordt doorgegeven en ontwikkeld met partners (CLM, Louis Bolk, PPO en de deelnemende bedrijven et cetera). Tevens zorgt Veldleeuwerik voor doorontwikkeling van de systematiek en de bijbehorende instrumenten en het enthousiasmeren van meer telers en bedrijven om zich aan te sluiten. Veldleeuwerik biedt een groot netwerk van akkerbouwers, waardoor deze kennis sneller doorstroomt naar de praktijk. Dit is een extra impuls voor het versnellen van het proces van verduurzaming.

Certificering van de systematiek is van groot belang voor opschaling van Veldleeuwerik. Veldleeuwerik zal een coördinerende rol hebben in het certificeringsproces. Welke instantie de systematiek zal controleren, is nog niet definitief afgesproken. Hierover worden nog gesprekken gevoerd. Aangesloten afnemers en verwerkende bedrijven dragen bij in de cofinanciering van het certificeringsproces van Veldleeuwerik.

Augmented reality zal worden opgepakt door een hierin gespecialiseerd bedrijf. Gesprekken hierover zijn gaande. Het herstel van de relatie tussen consument en producent zal via deze systematiek plaatsvinden.

Inzet en acties Rijksoverheid

- Nagaan of het nuttig en mogelijk is de registratiesystemen van Veldleeuwerik met registratiesystemen van Dienst Regelingen te koppelen.
- Veldleeuwerik betrekken bij de hervorming van het GLB door geregeld overleg te voeren. Hierbij wordt ook bezien of de systematiek van Veldleeuwerik in dat beleid ingepast kan worden.
- Nagaan hoe de beoogde vergroening voor akkerbouw uit het GLB optimaal kan worden ingevuld.

De Rijksoverheid stelt binnen de relevante wettelijke kaders een financiële bijdrage van maximaal 75.000 euro (inclusief btw) beschikbaar voor zover dit in overeenstemming is met de toepasselijke staatssteunregels en ter ondersteuning van de activiteiten van Veldleeuwerik voor de loketfunctie voor kennisoverdracht en –deling. Daartoe zal Veldleeuwerik een aanvraag indienen, vergezeld van een projectplan (inclusief begroting).

Daarnaast stelt de Rijksoverheid binnen de relevante wettelijke kaders een financiële bijdrage van maximaal 75.000 euro (inclusief btw) beschikbaar voor zover dit in overeenstemming is met de toepasselijke staatssteunregels en ter ondersteuning van:

- de certificering van de Veldleeuwerik-systematiek (totaal benodigd 150.000 euro)
- de ontwikkeling van een innovatieve en educatieve 3D-soapserie met augmented reality (totaal benodigd 200.000 euro)

Daartoe zal Veldleeuwerik een aanvraag indienen, vergezeld van een projectplan (inclusief begroting).

Voor meer informatie

www.rijksoverheid.nl/greendeal